

BAZ İSTASYONLARINA DENETİM GEREKLİ

EMO 41. Dönem Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Tarık Öden, Türkiye Belediyeler Birliği tarafından Ankara’da Grand Rixos Otel’de 15-18 Aralık tarihleri arasında gerçekleştirilen “GSM (Baz) İstasyonlarının Yer Seçiminde Belediyelerin Rolü II. Etap Toplantısı”na konuşmacı olarak katıldı. Öden, etkinlik kapsamında ikinci gün gerçekleştirilen ikinci oturumda, “Elektromanyetik Kirlilik, GSM Baz İstasyonları” başlıklı bir sunum yaptı. Sunumunda baz istasyonlarının yaydığı elektromanyetik kirlilik hakkında bilgi veren Öden, çeşitli uyarılarda bulundu.

EMO 41. Dönem Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Öden, mevcut GSM baz istasyonlarının oluşturduğu elektromanyetik kirliliğin yanı sıra 3. Nesil (3N/3G) GSM baz istasyonlarının da hizmete girmesi ile birlikte elektromanyetik kirlilik konusuna ilişkin endişelerin gittikçe arttığına dikkat çekerek konuşmasına başladı. “Şehir merkezlerinde ve yapılaşmanın yoğun olduğu alanlarda neredeyse 100 metrede bir, baz istasyonları ile karşılaşırız” diyen Öden, 3G ile görüşme yapılan bölgedeki baz istasyonunun kapsadığı alanın içinde ne kadar çok abone iletişim halinde ise, veri iletim hızının da o ölçüde düştüğüne dikkat çekerek, şu değerlendirmeyi yaptı:

“Bugün Türkiye’deki GSM baz istasyonu sayısı 38 binin üzerine çıkmış durumda. Yüksek hızlı veri iletimi taleplerindeki artış ile önümüzdeki yıllarda 3G kapsama

alanının genişlemesi ve bunun sonucunda baz istasyonu sayısında önemli bir artış olacağı açıktır. Özellikle şehir merkezleri ve yoğun yerleşim alanlarında balkonlara yakın bina yan cephelerine, bina teras ve çatılarına, aydınlatma direklerine konulan baz istasyonlarının, yer seçimi başta olmak üzere, montaj ve kurulum esaslarına ilişkin yönetmeliğin uygulanmasındaki sorunlar, limit değerleri konusundaki endişeler, güvenlik mesafesine ilişkin tartışmalar, görüntü kirliliği, tesislere ilişkin uyarı-tehlike levha-

larının kullanılmaması gibi kriteri değerlendirdiğimizde; tesislerin önemli bölümünün tartışılacak nitelikte olduğunu vurgulamak gerekir.”

Limit Değerler Düşürülerek, Risk Azaltılabilir

Baz istasyonlarının yaşam alanlarına olan uzaklığı konusunda sabit bir mesafeden söz edilemeyeceğini, frekansa bağlı olarak elektrik alan şiddeti limit

değeri, çıkış gücü ve anten kazancı gibi değişken parametrelere göre hesaplama yapıldığını anlatan Öden, limit değerlerin kaygıların dikkate alınarak düşürülmesi gerektiğini söyledi. Tarık Öden, 1998 yılında Uluslararası Non-İyonizan Radyasyondan Korunma Komisyonu (ICNIRP) tarafından uluslararası standartlar oluşturulduğunu, ancak standartların oluşturulmasında radyasyonun yalnızca ısı etkisinin göz önüne alındığını, canlılar üzerindeki diğer biyolojik etkileri dikkate alan

standartların henüz oluşturulmadığını kaydetti.

Tarık Öden, elektrik alan şiddeti limit değerlerinin önerildiği biçimde; 900 MHz için 4V/m, 1800 ve 2100 MHz için 6 V/m ye düşürülmesi halinde “örneğin: 10 metrelik güvenlik mesafesinin 25 metreye çıkmış olacağını” ifade ederek, “Böylece risk oranının büyük ölçüde azaltılması sağlanabilecektir” dedi.

Baz İstasyonları Şehir Dışına Taşınamaz

Öden, baz istasyonlarının yerleşim birimlerinin dışına çıkartılmasına yönelik görüşlere teknik olarak şu yanıtı verdi:

“Baz istasyonlarının şehir dışında yüksek kulelerde toplanması teknik olarak imkânsızdır. Baz istasyonlarının teknik özelliği gereği hücresel yapıda kurulması gerekmektedir. Şehir dışında kurulması halinde, baz istasyonlarının yüksek güçle yayın yapması gerekecektir. Yüksek güçle çalışacak bu istasyonlar, istenilen seviyede kapsama alanını sağlayamayacağı gibi ciddi bir biçimde elektromanyetik kirliliğe de sebep olacaktır. Baz istasyonu yoğunluğunun düşürülmesi için, mümkün olduğunca ve haberleşmeyi aksatmayacak bir biçimde, yaşam alanlarından uzaklaştırılması gerekmektedir. Anten ve kulelerin kurulacağı yerler, insanların maruziyetini en aza indireyecek şekilde planlanmalıdır.

Baz istasyonunun binanın çatısına kurulmasının zorunlu olduğu durumlarda binanın çevre binalardan daha yüksek olması gerekmektedir. Japonya ve Çin’de yapılan uygulamalarda yüksek binaların üzerine platform yapılmakta ve anten pylonları (kule) bu platformun üzerine monte edilmektedir. Böylece antenlerle yaşam alanları arasındaki mesafe artmakta insanların RF sinyallerinden etkilenmesi asgari bir düzeye çekilmektedir.”

Baz İstasyonu Kurulumu Ciddi Denetime Muhtaç

Baz istasyonları konusunda yargı tarafından alınan kararlara işaret eden Öden, "Yargıtay tarafından alınan kararlar değerlendirildiğinde baz istasyonlarının kurulumunda ciddi denetimlerin yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır" dedi. Tarık Öden, Mayıs 2009'da yayımlanan yönetmelikle il mahalli çevre kurullarının devredışı bırakılarak, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) tek yetkili kuruluş haline getirilmesini eleştirerek, şöyle konuştu:

"Bu sıkıntıların giderilmesi ve kamu sağlığı için gerekli tedbirlerin alınması suretiyle halkın fiziki ve psikolojik olarak rahatlatılmasında BTK kamu yararı doğrultusunda yerel yönetimlerle, üniversiteler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile koordinasyon içinde olmalıdır. BTK'ya bağlı 11 bölge müdürlüğünün yurt genelinde denetim ve kontrolü yeterince uygulayabilecek yapılanmaya sahip olmaması nedeniyle elektromanyetik kirliliğin denetimi konusunda sıkıntı yaşanmasına neden olmaktadır.

Bu boşluğun giderilmesi için, il mahalli çevre kurullarının yetkileri artırılarak iade edilmesi ve yerel yönetimlerin bu alana müdahil olması sağlanmalıdır."

Denetim Önerileri

EMO 41. Dönem Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Öden, baz istasyonlarının kurulumu ve denetimi konusunda da şu önerileri gündeme getirdi:

"1- Yerel yönetimler; Baz istasyonlarının inşa edilmesinde imar ruhsatı müracaatlarında anten ve kulelerin kurulacağı yerlerin, insanların maruziyetini en aza indireyecek şekilde ve görüntü kirliliğine neden olmayacak bir biçimde planlandığı konusunda ölçekli çizimleri içeren teknik bilgi ve belgeleri talep etmelidir.

2- Baz istasyonlarının inşa edilmesinde cep telefonu işletmecileri; yerel yönetimlere, kurdukları antenin yükseklik, frekans, güç yoğunluğu ve elektromanyetik alan şiddeti gibi teknik detayları içeren; 16 Mayıs 2009 tarihinde yürürlüğe giren "Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik

Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik" uyarınca hazırlanması gereken ölçüm değerleri tablosu ve güvenlik sertifikası bilgilerini vermekle yükümlü tutulmalıdır.

3- Amerika ve İngiltere gibi ülkelerde, kent merkezlerinde ve kırsal alanlarda bulunan GSM baz istasyonlarının yerleri, sayısı, yaydıkları frekanslar haritalarda gösterilmiş ve halkın bilgisine sunulmuştur. Yerel yönetimlerimiz; BTK'nın da katkılarıyla baz istasyonları raporlarının güncelleştirilmiş listelerini tutmak, baz istasyonu envanterini çıkartmak, haritalandırmasını yapmak ve gerektiğinde bu bilgileri halka vermekle yükümlü olmalıdır.

4- Her vatandaş yaşadığı şehir ve mahalle ile ilgili söz konusu bilgileri yerel yönetimlerden ücretsiz telefon hattı aracılığı ile kolaylıkla temin edebilmeli ve her türlü bilgiye web sitelerinde de yer verilerek, bilgiye herkesin ulaşabilmesi sağlanmalıdır.

5- Avrupa ülkelerinde insanların yoğun elektromanyetik dalgalara maruz kalmamaları için baz istasyonlarının üzerine rahatlıkla görülebilecek biçimde tehlike veya güvenlik levhaları konulmaktadır. Ülkemizde ise, baz istasyonlarının vatandaştan gizlendiği uygulamalarla karşılaşyoruz. Baz istasyonlarına tehlike ve güvenlik levhalarının konulması yönetmeliklerle zorunlu hale getirilmelidir.

6- Ayrıca baz istasyonlarının çağdaş ve modern kent görünümünü sıkıntıya sokmayacak, tarihi ve kültürel dokuyu gölgelemeyecek mekânlarda kurulmasına özen gösterilmelidir.

7- Elektromanyetik kirliliğin denetimi, kuruluş yeri seçimi, yönetmelik çerçevesinde montaj esaslarına uygunluk ve görüntü kirliliğinin engellenmesine ilişkin çalışmalarda yerel yönetimler; üniversitelerle ve kamu kurumu niteliğindeki meslek odaları ile koordinasyon halinde olmalı görüş ve önerilerinden faydalanılmalıdır."

